

**Oponentský posudek
na rigorózní práci Mgr. Natálie Jurikové
na téma
„Trest obecně prospěšných prací a jeho výkon“**

Předložená rigorózní práce se zabývá významnou alternativou nepodmíněného trestu odnětí. V našich podmínkách jde o druhý nejčastěji ukládaný alternativní trest. Od zavádění obecně prospěšných prací do právních řádů byla očekávána eliminace negativních důsledků spojených s uvězněním spolu s účinnějším resocializačním působením na odsouzeného. Četnější využívání tohoto trestu v našich podmínkách v posledních letech však ukázalo, že jeho výkon je spojen vedle uvedených výhod i s negativními důsledky, z nichž nejzávažnějším je vysoký počet přeměn nevykonaných trestů v nepodmíněný trest odnětí svobody. Zkoumání trestu obecně prospěšných prací a otázek jeho výkonu je proto v současné době velmi aktuální.

Smyslem práce, jak autorka v jejím úvodu předestírá, je podat co nejúplnější obraz trestu obecně prospěšných prací se zaměřením na rozbor platné právní úpravy a v jeho rámci pak upozornit na nedostatky této úpravy. Kromě toho si autorka rovněž klade za cíl formulovat návrhy de lege ferenda, které by mohly být promítnuty do připravované rekodifikace trestního práva hmotného.

Tomuto základnímu zaměření autorka podřídila systematiku celé práce. Rámec výkladu jednotlivých otázek trestu obecně prospěšných prací tvoří charakteristika konceptu restorativní justice jako ideové základny pro zavádění různých forem alternativ trestu odnětí svobody a alternativ trestání vůbec. Východiskem pro hlubší rozbor trestu obecně prospěšných prací je i pojednání o druzích alternativních trestů a kritériích jejich třídění spolu s přehledem mezinárodních aktivit orientovaných na prosazení těchto druhů sankcí do zákonodárství jednotlivých zemí.

Těžiště práce je v rozboru platné právní úpravy ukládání a výkonu zkoumaného trestu. V kapitole o ukládání trestu obecně prospěšných prací jsou postupně rozebírány zejména zákonné předpoklady pro uložení tohoto trestu, jeho obsah, zvláštní hlediska pro jeho ukládání, otázka jeho výměry, problematika přiměřených omezení a povinností, přeměna trestu obecně prospěšných prací v nepodmíněný trest odnětí svobody a zvláštnosti ukládání této sankce mladistvým. Kapitola pojednávající o výkonu trestu obecně prospěšných prací se zabývá otázkami nařízení výkonu trestu, odkladu a přerušování výkonu trestu a upuštění od jeho výkonu. V návaznosti na to je v samostatné kapitole věnována pozornost formám a metodám působení subjektů zajišťujících výkon trestu obecně prospěšných prací a s tím spojeným limitům kontroly chování odsouzeného.

Potřebné poznatkové zázemí pro posouzení platné právní úpravy vytváří i následující kapitola, v níž jsou popsány zahraniční právní úpravy daného trestu ve vybraných zemích včetně některých aplikačních zkušeností. V práci nejsou opomenuty ani problémy spjaté s odpovědností za škodu vzniklou při výkonu trestu obecně prospěšných prací. Celková analýza trestu vhodně doplňuje stručné hodnocení odpovídajících dat justiční statistiky a

statistiky Probační a mediační služby. Závěrečná kapitola obsahuje shrnutí poznatků, k nimž autorka dospěla. Její součástí jsou též návrhy ke zdokonalení platné právní úpravy.

S probíranými otázkami se autorka seznámila především důkladným studiem širokého okruhu tuzemské literatury a statistických dat. Zdrojem poznání zkoumané problematiky jí bylo i studium řady zahraničních právních úprav a mezinárodních dokumentů.

Práce poskytuje přehled o nejdůležitějších problémech ukládání a výkonu trestu obecně prospěšných prací. Její přínos spočívá především v podrobném zmapování konkrétních nedostatků, které provázejí výkon tohoto trestu. Nadto práce obsahuje i některá doporučení pro praxi a řadu námětů *de lege ferenda* (srov. zejména návrhy v závěrečné kapitole na str. 90 a násl.).

Ve výkladu jsem nenašla věcná pochybení. Práce má velmi dobrou úroveň i po stránce stylistické. Dobře se čte, výklad je přehledný a promyšleně uspořádaný. Vytknout lze jen některé málo významné formální nedostatky (některé nepřesnosti v uvádění poznámek pod čarou a nedůsledné uspořádání seznamu použité literatury).

Posuzovaná práce představuje solidní zpracování dané problematiky. Svědčí o schopnosti autorky k samostatné tvůrčí práci a je proto způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při obhajobě by autorka mohla zhodnotit právní úpravu trestu obecně prospěšných prací obsaženou ve vládním návrhu trestního zákona.

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 20.11. 2007